

K E N D E L S E

afsagt af Konkurrenceankenævnet den 26. marts 2025 i sag nr. VFL-2-2024

Novafos Spildevand Furesø A/S
(advokat Henriette Soja)

mod

Vandsektortilsynet
(specialkonsulent Simon Stidsen Vinge Pinkalski)

Resumé af afgørelsen

Novafos Spildevand Furesø A/S har påklaget Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 12. december 2023 i sag 23/03823 om forhåndsgodkendelse af tillæg til selskabets økonomiske ramme efter § 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 2291 af 30. december 2020 om økonomiske rammer for vand-selskaber ("ØR-bekendtgørelsen").

Novafos Spildevand Furesø A/S har den 20. december 2023 indbragt afgørelsen for Konkurrence-ankenævnet, jf. vandsektorlovens § 26, stk. 2 og stk. 5.

I pådømmelsen har deltaget fire nævnsmedlemmer, jf. bekendtgørelse om Konkurrenceankenævnet (bekendtgørelse nr. 496 af 17. marts 2021) § 2, stk. 4.

Konkurrenceankenævnet har stadfæstet Vandsektortilsynets afgørelse.

Påstande

Novafos Spildevand Furesø A/S har nedlagt påstand om hjemvisning af sagen til fornyet behandling i Vandsektortilsynet.

Vandsektortilsynet har nedlagt påstand om stadfæstelse af tilsynets afgørelse af 12. december 2023 om afslag på ansøgning fra Novafos Spildevand Furesø A/S om forhåndsgodkendelse af tillæg til den økonomiske ramme efter ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 1.

Sagens faktiske omstændigheder

Den 26. april 2023 ansøgte Novafos Spildevand Furesø A/S (herefter "Novafos") om forhåndsgodkendelse af tillæg til selskabets økonomiske ramme efter ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 1, for omkostninger til et konkret projekt benævnt "Pilotprojekt Skybrudsventiler" samt bekræftelse på, at projektet opfylder reglerne i ØR-bekendtgørelsen. Af et bilag til ansøgningen fremgår følgende om formålet med projektet:

" 2.1 Hovedformål

Projektets hovedformål er at mindske overløb til Farum Sø i Doktorens Bugt i Furesø Kommune. Men som afledt effekt vil der være en lokal forhøjelse af det faktiske serviceniveau forskellige steder i projektområdet. Jf. Omkostningsbekendtgørelse § 3 stk 5, bortfalder dokumentationskravene for serviceniveau angivet i § 3 stk 1-4 når projektet har andet hovedformål end forøgelse af serviceniveau."

Af ansøgningen fremgår desuden, at baggrunden for projektet er et kommunalt fastlagt resultatkrav i investeringsaftalen for 2023 mellem Furesø Kommune og Novafos og et kommunalt fastsat mål i delområdeplanen for Farum Vest om en overløbsmængde på 7300 m³/år. Om mulighederne for Novafos' opfyldelse af dette resultatkrav fremgår følgende af Novafos' ansøgning:

"I delområdeplanen for Farum Vest er det fastlagt, at man kan opfylde det kommunalt fastlagte mål for overløbsmængder til Farum Sø ved at etablere 5.300 m³ fællesbassinvolumen, til en samlet pris på 70.600.000 kr.

For at mindske dette behov, afkobler dette projekt arealer i situationer hvor der kan komme overløb. Dette gøres ved at der monteres 400 skybrudsventiler i oplandet, svarende til 200 boliger. Skybrudsventilerne sender i daglig situation vandet til kloakken, men overstiges nedbørsintensiteten 75 l/s/ha, lukker ventilen og tagvandet strømmer ud på terræn, se figur nedenfor. Hver ventil kan håndtere 42,67 m² tagareal. Det vil sige at i alle regnhændelser over 75 l/s/ha vil der i fremtiden være afkoblet 1,7 red ha. Dette fører til en reduktion i det nødvendige bassinvolumen med 10 %, svarende til 530 m³. Dermed overskrider dette projekt ikke det kommunalt fastlagte mål.

...

Monteringen af ventilerne foregår fra maj-september 2023. Måden monteringen foregår på er ved frivillige aftaler med borgerne jf. omkostningsbekendtgørelsen § 6. Der kan monteres ventiler i hele oplandet til overløbet, se figur nedenfor.

...

Der planlægges indgået aftale om montering af 400 skybrudsventiler med borger i området, nogle steder vil der dog kunne monteres flere ventiler på samme matrikel. Aftalen bliver en standardaftale efter kravene angivet i omkostningsbekendtgørelsen § 6 stk 1-9...

Grundejerne har ikke nytte af montering af ventilerne for at mindske overløbet til Farum Sø. Alt nytte og alle omkostninger fordeles derfor til Novafos Furesø Spildevand A/S.

...

3.1 Valgte løsning vs. alternativ løsning

Nedenfor er det valgte løsningsforslag sammenlignet økonomisk med det alternative løsningsforslag.

- Den valgte løsning – skybrudsventiler svarende til en afkoblet mængde i skybrud på 530 m3.
- Den alternative løsning – et lukket betonbassin på 530 m3

...

Den samlede anlægsøkonomi for montering af skybrudsventiler er estimeret til ca. 2.300.000 kr.

Den samlede anlægsøkonomi for 530 m3 betonbassin er estimeret til ca. kr. 7.000.000 kr.

Den samlede nutidsværdi for montering af skybrudsventiler er estimeret til 3.544.327 kr.

Den samlede nutidsværdi for 530 m3 underjordisk bassin er estimeret 12.398.804 kr.

Novafos har med udgangspunkt i omkostningsbekendtgørelsen valgt den billigste økonomiske løsning, svarende til montering af skybrudsventiler.”

Den 12. december 2023 traf Vandsektortilsynet afgørelse om ikke at forhåndsgodkende ansøgningen fra Novafos. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

”I er omfattet af vandsektorloven og dermed af ØR-bekendtgørelsen og omkostningsbekendtgørelsen. I har derfor mulighed for at søge om forhåndsgodkendelse af, at betingelserne for at opnå tillæg til mål er opfyldt. Når I søger om tillæg til jeres økonomiske ramme efter ØR-bekendtgørelsen § 11, stk. 1, om mål, skal vi i første omgang vurdere, om projektet opfylder kravene i omkostningsbekendtgørelsen, da dette er en forudsætning for at opnå tillæg, jf. ØR-bekendtgørelsen § 11, stk. 2.

Omkostningsbekendtgørelsen har hjemmel i spildevandsbetalingsloven. Det er derfor en forudsætning for at opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsen, opnå tillæg og efterfølgende finansiering over forbrugertaksterne, at et projekt er af en karakter, der lovligt kan finansieres helt eller delvist af et spildevandsselskab i henhold til spildevandsbetalingsloven og øvrig lovgivning.

...

Det er vores vurdering, at skybrudsventilerne udgør en sådan løsning, som specifikt er nævnt i forarbejder til spildevandsbetalingsloven som en løsning, der ikke må finansieres af et spildevandsselskab. Ud fra jeres oplysninger er der tale om, at skybrudsventilerne medfører, at vandet ved kraftige regnhændelser afledes på anden måde end til selskabets anlæg (nedsivning). Samtidig har I også oplyst, at regnvandet vil blive forsinket inden det rammer jeres afløbssystem.

Det er således også vores vurdering, at skybrudsventilerne modtager spildevand (regnvand) et sted, hvor det ikke er jeres ansvar, og derfor afviger fra øvrige tiltag, som et spildevandsselskab kan udføre på fremmed grund. Eksempelvis skelbrønde eller gravitationspumper, som I nævner. Disse tiltag har efter vores vurdering den nødvendige sammenhæng med opfyldelsen af et spildevandsselskabs forsyningspligt, jf. miljøbeskyttelsesloven § 32 b, stk. 1, og kan derfor ikke sammenlignes med skybrudsventilerne.

Sammenfatning

På baggrund af ovenstående kan det sammenfattes, at vi ikke har godkendt jeres ansøgning om forhåndsgodkendelse af tillæg efter ØR-bekendtgørelsen § 11, stk. 1.”

Retsgrundlag

Spildevandsbetalingsloven mv.

Novafos er omfattet af vandsektorloven og dermed af ØR-bekendtgørelsen og bekendtgørelse nr. 2275 af 29. december 2020 om spildevandsforsyningsselskabers omkostninger til klimatilpasning i forhold til tag- og overfladevand og omkostninger til projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (”omkostningsbekendtgørelsen”).

ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 1-2, har følgende ordlyd:

”§ 11. Et vandselskabs økonomiske ramme kan øges med et tillæg, der udgør vandselskabets samlede afholdte omkostninger eller meromkostninger til statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, inklusiv omkostninger efter stk. 2 og 6, såfremt disse omkostninger overstiger enten 1 pct. af den fastsatte økonomiske ramme for det pågældende år eller 500.000 kr. inden for et kalenderår.

Stk. 2. For omkostninger, der er omfattet af omkostningsbekendtgørelsen, kan der kun gives tillæg efter stk. 1, hvis betingelserne i bekendtgørelsen er opfyldt, og den dokumentation, som vandselskabet skal tilvejebringe efter bekendtgørelsen, indsendes til Forsyningssekretariatet.

For omkostninger omfattet af § 3, stk. 1, 2 eller 4, i omkostningsbekendtgørelsen, skal eventuelle realiserede afledte besparelser som følge af projektet fratrækkes tillægget efter stk. 1. Vandselskabet skal redegøre for, om der er afledte besparelser og i givet fald størrelsen heraf.”

For omkostninger, der er omfattet af omkostningsbekendtgørelsen, er det således en forudsætning for at opnå tillæg, at projektet opfylder kravene i omkostningsbekendtgørelsen.

Omkostningsbekendtgørelsen har hjemmel i spildevandsbetalingsloven (lov nr. 1775 af 2. september 2021 om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber). Det er en forudsætning for at opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsen, opnå tillæg og efterfølgende finansiering over forbrugertaksterne, at et projekt er af en karakter, der lovligt kan finansieres helt eller delvist af et spildevandsselskab i henhold til spildevandsbetalingsloven.

Spildevandsbetalingsloven indeholder regler om, hvilke udgifter spildevandsforsyningsselskaber kan finansiere over taksterne. Lovens § 1, stk. 4, 1. pkt., lyder:

”Stk. 4. Nødvendige udgifter til udførelse, drift og vedligeholdelse af spildevandsforsyningsselskabers spildevandsanlæg og andre anlæg til brug for selskabets håndtering af spildevand samt anlæg, der er etableret efter § 7 a, herunder udgifter til opfyldelse af anmodninger efter miljøbeskyttelseslovens § 32 a og regler fastsat i medfør heraf, dækkes af bidrag fra de berørte ejere af fast ejendom (herunder umatrikulerede arealer), der tilleder til spildevandsforsyningsselskabers anlæg, eller som er kontraktligt tilknyttet spildevandsforsyningsselskabet.

Af de specielle bemærkninger til lov nr. 2210 af 29. december 2020 om ændring af spildevandsbetalingsloven fremgår bl.a. følgende om den dagældende § 1, stk. 4 (Folketingstidende 2020-21, tillæg A, lovforslag nr. L 98, s. 7):

”Spildevandsbetalingslovens § 1, særlig § 1, stk. 4, lovfæster hvile i sig selv-princippet for spildevandsforsyningsselskaberne. Hvile i sig selv-princippet indebærer, at selskaberne kun kan opkræve takstmidler til brug for udgifter, der er nødvendige for det pågældende selskabs almindelige forsyningsaktiviteter.

Spildevandsforsyningsselskaberne kan efter ordlyden af spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, som hovedregel udelukkende finansiere deres egne spildevandsanlæg og ikke andre anlæg.

I bekendtgørelse nr. 1317 af 4. december 2019 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 (herefter benævnt »spildevandsbekendtgørelsen«) defineres et spildevandsanlæg som »såvel åbne som lukkede ledninger og andre anlæg, der tjener til afledning eller behandling af spildevand m.v. i forbindelse med udledning til vandløb, søer eller havet, afledning til jorden eller anden form for bortskaffelse«. Spildevandsanlæg kan således eksempelvis bestå af kloakrør eller være indrettet som en åben kanal, der ligner et vandløb.

Betalingsreglerne i spildevandsbetalingsloven indebærer, at der ikke kan anvendes midler til at opnå formål, som ligger uden for spildevandsforsyningsselskabets ansvarsområde, og spildevandsforsyningsselskaberne kan således ikke anvende midler til at transportere, aflede eller rense vand, som det er ikke er deres ansvar at håndtere.

...

Spildevandsforsyningsselskabets ansvar omfatter dog ikke alt tag- og overfladevand, men kun i det omfang selskabet har forsyningspligt, jf. § 32 b, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven. Dette indebærer, at selskabet har ansvaret for forsyningen inden for de eksisterende og planlagte kloakeringsområder som fastlagt i spildevandsplanen. Derudover har selskabet kun ansvaret for tag- og overfladevand fra ejendomme, såfremt vandet afledes til selskabets anlæg. Selskabets ansvar indebærer, at det skal føre stikledning frem til ejendommens grundgrænse, modtage vandet fra ejendommen og transportere det videre til behandling, jf. § 28, stk. 4, i miljøbeskyttelsesloven. Ansvar for håndteringen af vejvand på overfladen påhviler som udgangspunkt vejens ejer. Det afhænger af de konkrete forhold, herunder kommunens spildevandsplan, tinglysninger eller kommunale afgørelser om f.eks. tilslutning til kloak, hvornår ansvaret for tag- og overfladevand fra vejarealer overgår til selskabet.

Selskabet kan således ikke finansiere løsninger, hvor tag- og overfladevandet fra en ejendom afledes på anden måde end til selskabets anlæg, f.eks. ved nedsivning, og derfor ikke er selskabets ansvar. Dette gælder også, selv om vandet, hvis det ikke var blevet afledt på anden måde, ville være blevet afledt til selskabets anlæg. Tilsvarende kan selskabet f.eks. heller ikke finansiere anlæg, som forsinker en ejendoms tag- og overfladevand, før dette afledes til selskabet.”

Videre fremgår følgende om den med lovforslaget foreslåede ordning (ibid., s. 11f.):

”Der foreslås ikke en udvidelse af spildevandsforsyningsselskabernes ansvarsområde, der fortsat kun omfatter spildevand, herunder tag- og overfladevand, der afledes til selskabets anlæg.

Selskabet vil f.eks. fortsat ikke kunne finansiere anlæg, der skal håndtere en ejendoms tag- og overfladevand ved at vandet afkobles og afledes på anden måde end til selskabets anlæg, f.eks. ved nedsivning, eller ved at det forsinkes, før det afledes til selskabet. Dette gælder også, selv om projektet kunne aflaste selskabets anlæg. Selskabet vil fortsat heller ikke kunne finansiere opgaver, som andre har ansvaret for, f.eks. opgaver, der ligger inden for vandløbsmyndighedens ansvarsområde.

Efter lovforslaget vil selskaberne kunne udføre eller finansiere projekter i veje, hvor vandet afledes på overfladen eller nedsives, i det omfang dette er den billigste mulighed i forhold til at opfylde deres forsyningspligt, herunder det fastsatte serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand.

Selskabet vil fortsat ikke være ansvarligt for forebyggelse af oversvømmelser fra vandløb, søer og havet.”

Af Energistyrelsens vejledning af 24. juni 2022 til omkostningsbekendtgørelsen fremgår bl.a. følgende (afsnit 2.1.):

”Regler vedrørende... udstrækningen af spildevandsforsyningsselskabers forsyningspligt osv. er således fortsat de samme.

Dette omfatter bl.a. spildevandsforsyningsselskabets forsyningspligt for en konkret ejendom, der fortsat som udgangspunkt går til grundgrænsen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4. Selskabet kan således fortsat ikke finansiere løsninger, hvor tag- og overfladevandet fra en ejendom afledes på anden måde end til selskabets anlæg, f.eks. ved nedsivning, og derfor ikke er selskabets ansvar. Dette gælder også, selv om vandet, hvis det ikke var blevet afledt på anden måde, ville være blevet afledt til selskabets anlæg. Tilsvarende kan selskabet f.eks. heller ikke finansiere anlæg, som forsinket en ejendoms tag- og overfladevand, før dette afledes til selskabet. Selskabet kan heller ikke indgå aftale med en part om udføre ovennævnte løsninger, herunder drift af sådanne løsninger, mod betaling, med mindre det sker i medfør af reglerne om tilknyttet virksomhed.”

Spildevandsforsyningsselskabernes ansvarsområde afgrænses således som udgangspunkt på baggrund af forsyningspligten i miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1, sammenholdt med miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1, er et spildevandsforsyningsselskab forpligtet til at forsyne ejendomme i spildevandsforsyningsselskabets kloakeringsområde som fastlagt af kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen. Af miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4, følger, at der er tilslutningspligt for ejendomme, når en stikledning er ført frem til grundgrænsen.

Et spildevandsforsyningsselskab er således i kraft af forsyningspligten forpligtet til at føre en stikledning frem til grundgrænsen, modtage spildevandet fra ejendommen og transportere dette videre til behandling. Det følger heraf, at ansvarsforholdet mellem spildevandsforsyningsselskabet og den private grundejer som udgangspunkt afgrænses af matrikelskellet.

Indsatsbekendtgørelsen

§ 8, stk. 1-3, i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (”indsatsbekendtgørelsen”) lyder:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.”

Af vejledning nr. 9210 af 18. april 2024 om indsatsbekendtgørelsen fremgår bl.a. følgende om bekendtgørelsens § 8 (afsnit 8.1):

” Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomstens tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.”

Parternes argumenter

Novafos Spildevand Furesø A/S har anført navnlig, at afgørelsen er mangelfuld, fordi Vandsektortilsynet uden saglig begrundelse anlægger en snæver ordlydsfortolkning af lovforarbejderne, hvor Vandsektortilsynet ikke inddrager øvrige relevante hensyn og omstændigheder, der taler for en mere peligere fortolkning, herunder bl.a. hensynet til at etablering af skybrudsventiler alene sker for at opfylde forsyningspligten og et kommunalt mål, og samtidig udgør den mest omkostningseffektive tekniske løsning på Novafos' kapacitetsproblem.

Med skybrudsventilerne flytter Novafos sine overløb for at beskytte vandmiljøet, og der er hverken teknisk eller juridisk tale om "afkobling" eller "forsinkelse" af regnvand, som nævnt i lovforarbejderne. Løsningen med skybrudsventiler indebærer reelt, at overløb "flyttes" for at beskytte vandmiljøet, sådan at tag- og overfladevand løber ud et andet sted end i et målsat vandområde.

Afgørelsen er mangelfuld, fordi Vandsektortilsynet ikke har foretaget en egentlig fortolkning af begreberne "afkobles" og "forsinkes" i lovforarbejderne, og Vandsektortilsynet har derfor ikke konkret forholdt sig til, om skybrudsventilerne teknisk og/eller juridisk indebærer afkobling eller forsinkelse af regnvand.

Der er ikke lovbestemmelser, som tager stilling til den foreliggende situation, og lovforarbejderne kan ikke tillægges vægt som egentlige lovbestemmelser. Afgørelsen er mangelfuld, fordi Vandsektortilsynet udelukkende baserer afgørelsen på enkelte bemærkninger i lovforarbejderne, der tillægges vægt, som var de egentlige lovbestemmelser, der ikke fremgår af loven. Tilsynet har dermed undladt at foretage en konkret, samlet vurdering i sagen.

Vandsektortilsynets afslag på forhåndsgodkendelse af tillæg – der reelt afskærer Novafos fra inden rimelig tid at forhindre overløb til Farum Sø – hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål for Farum Sø i strid med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1 og 3. Vandsektortilsynet har ikke inddraget indsatsbekendtgørelsens § 8 i afgørelsen. Afgørelsen er derfor behæftet med en væsentlig retlig mangel og skal hjemvises til fornyet behandling.

Afgørelsen er i direkte modstrid med ordlyden af spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, idet den tvinger Novafos til at afholde unødvendige omkostninger.

Projektet har tilstrækkelig "nær tilknytning" til opfyldelsen af Novafos' forsyningspligt efter miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1, og kan derfor lovligt finansieres af Novafos.

Etablering af skybrudsventiler adskiller sig ikke fra sammenlignelige projekter på privat grund, f.eks. gravitationspumper, skelbrønde og afsøgning af uvedkommende vand, som spildevandsselskaber ifølge Vandsektortilsynets praksis lovligt kan takstfinansiere.

Vandsektortilsynet har anført navnlig, at tilsynet i sin afgørelse har inddraget det for en eventuel forhåndsgodkendelse relevante regelgrundlag og med rette fundet, at selskabets ansøgning om forhåndsgodkendelse ikke kan imødekommes.

Det er en forudsætning for, at et spildevandsselskab kan opnå tillæg til et projekt efter ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 1, at omkostningerne til projektet er nødvendige for selskabet og derfor lovligt kan takstfinansieres helt eller delvist i henhold til spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4.

Det følger af ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 2, og spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, at det ikke er muligt at opnå tillæg til den økonomiske ramme efter ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 1, for

omkostninger, der er afholdt til håndtering af spildevand, som spildevandsselskabet ikke er ansvarlig for. Omkostningsbekendtgørelsen har ikke medført en udvidelse af spildevandsselskabernes ansvarsområde, hvorfor det således fortsat er ejendomsejeres ansvar at håndtere spildevand på egen matrikel.

Det følger direkte af lovforarbejderne til spildevandsbetalingsloven, at spildevandsselskaber ikke kan finansiere anlæg, der skal håndtere en ejendoms tag- og overfladevand ved at vandet afkobles og afledes på anden måde end til selskabets anlæg. Projektet om opsætning af skybrudsventiler har ifølge selskabets oplysninger til formål periodevis at medføre, at en ejendoms tagvand afkobles og afledes til nedsivning lokalt på matriklen i stedet for at blive ledt til selskabets anlæg, hvorfor skybrudsventilerne i kraft af deres funktion udgør anlæg, der direkte er nævnt i forarbejderne til spildevandsbetalingsloven som anlæg, der ikke kan takstfinansieres af et spildevandsselskab.

Skybrudsventilerne er ikke sammenlignelige med gravitationspumper, afsøgning af uvedkommende vand (kildesporing) eller skelbrønde, der alle er tiltag nævnt i Miljøministeriets spildevandsvejledning af 30. juni 2018 som værende nødvendige for opfyldelse af forsyningspligten. Gravitationspumper er foranstaltninger, der understøtter spildevandsselskabets pligt til at aftage spildevand ved grundgrænsen, afsøgning af uvedkommende vand foretages af selskabet med henblik på at *undgå* at håndtere vand, der ikke er selskabets ansvar, og skelbrønde gør det muligt at konstatere om en driftsforstyrrelse er selskabets ansvar, eller om den skyldes forhold inde på matriklen og derfor er ejendomsejeres ansvar. Skelbrønde etableres modsat skybrudsventilerne således *ikke* med henblik på at håndtere spildevand, som ikke er spildevandsselskabets ansvar.

Indsatsbekendtgørelsen har ikke været relevant at inddrage ved behandlingen af selskabets ansøgning om forhåndsgodkendelse. Bestemmelsens ordlyd og Miljøministeriets vejledning begrænser bestemmelsens anvendelsesområde til alene at omfatte afgørelser om tilladelser eller miljøgodkendelser, der i sig selv medfører en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Afgørelser om forhåndsgodkendelser medfører generelt og i den konkrete sag ikke en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst, men omhandler alene, om betingelserne for at kunne takstfinansiere omkostningerne til et projekt er opfyldt. Bekendtgørelsen indeholder under alle omstændigheder ikke bestemmelser, der ville kunne have medført et andet resultat.

Konkurrenceankenævnets begrundelse og resultat

Novafos har i denne sag nedlagt påstand om, at Vandsektortilsynets afgørelse af 12. december 2023 om afslag på selskabets ansøgning om forhåndsgodkendelse af tillæg til den økonomiske ramme efter ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 1, skal hjemvises til fornyet behandling.

Spørgsmålet i sagen er, om det planlagte ”Pilotprojekt Skybrudsventiler” opfylder betingelserne for at kunne opnå tillæg til den økonomiske ramme, og om omkostningerne til projektet derfor lovligt kan finansieres over forbrugernes takstbetalinger.

Det er en forudsætning for, at Novafos kan opnå tillæg til et projekt efter ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 1, at omkostningerne til projektet er nødvendige for selskabets almindelige forsyningsaktiviteter og derfor lovligt kan takstfinansieres helt eller delvist i henhold til spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4.

Betalingsreglerne i spildevandsbetalingsloven indebærer, at der ikke kan anvendes midler til at opnå formål, som ligger uden for spildevandsforsyningsselskabets ansvarsområde, og spildevandsforsyningsselskaberne kan således ikke anvende midler til at transportere, aflede eller rense vand, som det ikke er deres ansvar at håndtere.

Spildevandsforsyningsselskabets ansvar omfatter tag- og overfladevand, men kun i det omfang selskabet har forsyningspligt, jf. miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1. Dette indebærer, at selskabet har ansvaret for forsyningen inden for de eksisterende og planlagte kloakeringsområder som fastlagt i spildevandsplanen. Derudover har selskabet kun ansvaret for tag- og overfladevand fra ejendomme, såfremt vandet afledes til selskabets anlæg.

Selskabet kan således ikke finansiere løsninger, hvor tag- og overfladevand fra en ejendom afledes på anden måde end til selskabets anlæg, f.eks. ved nedsivning, og derfor ikke er selskabets ansvar.

Det fremgår da også direkte af forarbejderne til spildevandsbetalingsloven (Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 98, s. 11), at spildevandsselskaber ikke kan finansiere anlæg, der skal håndtere en ejendoms tag- og overfladevand, ved at vandet afkobles og afledes på anden måde end til selskabets anlæg, f.eks. ved nedsivning, eller ved at det forsinkes, før det afledes til selskabet, og at dette også gælder, selv om projektet kunne aflaste selskabets anlæg.

Det er herefter afgørende, om vandet afledes til selskabets anlæg. I det projekt, Novafos ansøger om tillæg til, skal skybrudsventilerne sørge for, at tag- og overfladevand – som normalt vil blive sendt til kloakken i tilfælde af store regnmængder – vil afledes til nedsivning lokalt på matriklen og herefter enten eventuelt komme forsinket til selskabets anlæg eller delvist nedsive lokalt.

Konkurrenceankenævnet finder herefter, at etableringen af skybrudsventiler udgør en sådan løsning, som specifikt er nævnt i forarbejderne til spildevandsbetalingsloven som en løsning, der ikke kan finansieres af et spildevandsselskab.

Omkostningerne til projektet udgør således ikke omkostninger, der er nødvendige for selskabet og derfor lovligt kan takstfinansieres i henhold til spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4.

Allerede fordi der ved behandling af en ansøgning om tillæg efter ØR-bekendtgørelsens § 11 ikke er tale om en ”afgørelse” i indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3’s forstand, har tilsynet ikke været forpligtet til at inddrage bekendtgørelsen ved behandlingen af Novafos’ ansøgning.

Konkurrenceankenævnet finder desuden, at forpligtelsen i indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, ikke medfører en pligt for Vandsektortilsynet til at forhåndsgodkende ansøgninger om tillæg til projekter i strid med reglerne i spildevandsbetalingsloven.

Herefter bestemmes

Vandsektortilsynets afgørelse af 12. december 2023 stadfæstes.

Karsten Engsig Sørensen

Birgitte Sloth

Claus Berg

Jan Schans Christensen

Genpartens rigtighed bekræftes.

Konkurrenceankenævnet den 26. marts 2025

Lenette Virenfeldt Teut

Nævnsssekretær